6158 Ն· 1889 ՓԵՏՐՎԱՐ 4 ՇԻՄԱՍ ԻՐԹԷՍԻ — 29 ՈՒՆՃՈՒ ՍԷՆԻ — ԱԼԱՖ· ՓԵՏՐ· 46 — Ն· 6158

20 ՓԱՐԱ

Ղալաթիան՝ Ազգայ-գործոց ներսի, Զեյտուն մայրաքաղաքում, Ծուրբանում զարշըսրգոտա, 2108 նիւմերոյա Մանգումի էֆենտի վարչատպարանում։

20 ՓԱՐԱ

Ղալաթիան՝ Ազգայ-գործոց ներսի, Զեյտուն մայրաքաղաքում, Ծուրբանում զարշըսրգոտա, 2108 նիւմերոյա Մանգումի էֆենտի վարչատպարանում։

Արևելքի Էջերից

Ղալաթիայի ներ կիւն չըզար։

ՖԻՆԱՆՍԱՅԻՆ

Ամեն մի տող 3
Ամբողջ այլոց 4
Բոլոր խնդրանքի պիտի այիտ տիր

ՍԱՀԻՊ ԻՄԻՆԵԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏ Ց· ՓԱՆՈՍԵԱՆ

١٣٠٦ ՇԱԲԱԹ ١٦ ՃԻՄԱԶԻՎ ԱԽԻՐ

١٣٠٦ ՇԻՄԱԶԻՎ ԱԽԻՐ ١٦

ԹԱՀՏԻՍԻ ՆԻՇՄԷԹԻ ՀԱԶՐԷԹԻ

ՎԷԼԻԻ ՆԻՇՄԷԹԻ

Պի ինայէթ իլահի Թաալէա, նիսան իպտիտայնտա օթուզ եաշընա կիրէճէք օլան զաղէթայի աճիզանէմիզ վասրթասըյլա, սաեէյի դուարէթվաեէյի Հազրէթի Փատիշահիսէ, մկք ու միլլէթէ նիկիրմի տօգուզ սէնէտէն պէրու իֆա ինտէկէլտիկիմիզ վազիֆէնին էմրի իֆասընտա, հիչ պիր վազէթ վէ հիչ պիր վէճհէլէ գաստէ մագրուն պիր գուսուրտա պուլունմատըգըմըզ, վէ Թարիդը միւսթադրիմի սատադաթատան, վէյլէվ սէրմու ինհիրաֆ իթմէտիկիմիզ, վէ, Վէլի-իւն-Նիյմէթի պին մինէթիմիզ Շէվքէթլու վէ սէվկիւլիւ Փատիշահըմըզ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինէն թէզայիւտի էյեամը էօմր ու իգպալ, վէ թէվֆիքրիւ շէվքէթ ու իճլալը Շէհինշահիլէրի տավաթը մէֆրուղէսինին էտասըյլա էվգաթ-կիւզար օլտուղումուզ, ճիւմլէսինին, վէ պիթախսիս համիյէթ վէ սատադաթլա միւթասրֆ վէ բասթիկիւլիւքլէ մէշհուր վէ մաարուֆ օլան միւհթէրէմ բէֆիգլէրիմիզին մաիւմլէրի օլտուղու կիպի, զաղէթայի ապիտանէմիզին նուսէխի աթիդաոը տտխի, պու պապատ շահիտի ատիլ տիր։

Հալ պէօյլէ իքէն, կէչէնտէ, Մաթպուաթի Իտարէի պէհիյէսինտէն վարիտ օլան պիր թաթիլնամէ իլէ, զաղէթամըզ հադգընտա ալթը մահ թաթիլ ճէղասը թէրթիպ օլունմուշ իտի։

Ֆագաթ, ՃԷՆասը Հագգ, մագամը ճէլիլի Խիլաֆէթի քիւպրանէ, վէ թախթը սալի պախթը Սալթանախթը իւլեահէ գիյնէթպախշ օլան Վէլի-իւն-Նիյմէթի պի մինէթիմիզ, երհէմ ու էյֆագ Փատիշահըմըզ ՂՈԶԻ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏԻԼ ՀԱՄԻՏ ԽԱՆԸ ՍԱՆԻ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինէ, պիթմէզ թիւքէնմէզ էօմիւրլէր իհսան պուեուրսուն, ամին, սիւմմէ ամին։

Վիճուտի Հիւմայունլարը, սատաէթ վէ մերհամէթի միճէսսէմէ օլարագ, Միլլէթի Օսմանիյէմիզէ իհսանը Իլահի օլան Շէվքէթմէսագ էֆէնտիմիզին մերահիմ ու էյֆագը շամիլէթ-իւլ-ափագը Շահանէլէրի եէկիանէ մէճմա ու բէհանրմըզ օլտուղունտան, պու ապտի սատրդը Հազրէթի Շէհինշահի տախտ, օ մէճմա եէկիանէյէ իլթիճա վէ տէխսիլէթ իթմէքլէ, զաղէթայի քէմմէրանէմիզին քէմաֆիւս-սապրգ տէվամը ինթիշարը խուսուսունա Իրատէյի Աէնիյէյի Հազրէթի Փատիշահի շէրէֆ-էֆզահ սիւնուհ վէ սուտուր պույրուլմուշ տուր։

Էլթաֆ ու ինաեաթընա հատտ ու փահան օլմահան Վէլի-իւն-Նիյմէթի պի իմթինան շէվքէթլու, գուտրէթլու, մերհամէթլու Փատիշահը գատրրտան, վէ Շահինշահի մէպլի իւնվան էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին, զաղէթայի քէմմէրանէմիզ հագգընտա շայեան պույրուլան շու լութֆու ալ-իւլ-ալ հազրէթի Վէլի-իւն-Նամիլէրի, պու ապտի մէմլուքու սատագաթ մէսլուլքէրինի, վէ մաթպաատա միւսթախսէմ պունճա քէօլէլէրինի, եէնի պաշտան իհսան իթիֆաքին պաշդա, շէրէֆի Թապիիյէթի սատրգանէ իլէ հագգգաթէն միւֆթէխիր վէ միւպահի օլան պիլ ումմամ էրմէնի գուլլարը հագգլարընտա տախտ, սատագաթ միւքեաֆաթը օլարագ պիր թէվէճճիհիւ մախսուս, վէ պինաէն ալէյհ պիր նիյմէթի ճիհան-գէյմէթ տիմէք իտուկինտէն, բուզ ու չեզ վիրտի դէպանը սրտագ պէնանրմըզ օլան «ՓԱՇԻՇԱՀԸՄ, ԱՏԱԼԷԹ ՈՒ ՄԷՐՀԱՄԷԹ ՎԷ ՇԷՎՔԻԹԻՆԷ ՊԻ՛Ն ԵԱՇԱ» տուլայի մէֆրուղ-իւլ-էտասընը թէբրար իլէ, թահտախ նիյմէթ վէ թէզէլինի լիսանը ուզատիյէթ իտէրիզ։

ԹԷՇԷՔՔԻՐԻ ԱԶԻՄ

Փատիշահը զիշան վէ վէլիի նիյմէթի պիիմթինան էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին, տէվլէթ ու միլլէթէ քէմալի սրտգ ու իսթիդատէթլէ իյֆաի վազիֆէ իտէն զաղէթամըզ հագգընտա շայեան պույրուլան աֆվը ալիի Շէհինշահիլէրինտէն ասլաեը թէպրիքի հավի, Բաթրիգխիզ Ամենապատիւ Խորէն Սրբազան հազրէթլէրի թարաֆը ալիլէրինտէն մանթազամըզա պիր գարթ վիզիթ իրսալինէ լեեաեէթ պույրուլմուշ տուր։

* * *

Վէլիի նիյմէթի պի մինէթի ազամ, Փատիշահը մերահիմ շիյեմ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին զաղէթամըզ հագգընտա շայեան պույրուլան աֆվը ալիի Հիւմայունլարը միւնասիպէթիյլէ, սատաէթի վանթանիեէնին խատիմի հագգիսի օլան բէֆիգի շէֆիգիմիզ Սոսոդէ զաղէթասընին պու կիւնքի նիւսխէսինտէ չու աթիտէքի ֆըգրա օգունմուշ տուր։

«Կէչէնտէ տիւչարը թաաթիլ օ-«լան Մանը-Դէ էֆէնտի նամ էրմէնի «զաղէթասընին տէվամը ինթիշարը «խուսուսունա, իրատէի Սէնիյէյի «հազրէթի Բատիշահի շէրէֆ էֆզա-«յի սիւնուհ վէ սուտուր պույրուլ-«մուշ օլտուղունտան, մէզքիւր զա-«զէթա տիւնտէն ինթիպարէն ինթի-«չարէ պաշլամըզ տըր։

«Մէնաֆիի Սալթանաթը Սէնիյէ-«նին միւգթէզիեաթընա թէվֆիգի «լիսանը սատագաթքէարանէ իլէ-«մէքտէ պուլունան Մանը-Դէ էֆէնտի «արգատաշըմըզին, պու սուրէթլէ «մաղհարը լու թֆալ-իւլ-ալը Բատի-«շահի օլարագ, եէնիտէն ինթիշա-«րէ պաշլամասը շայեանը մէճմունիյ-«եէթ տիր։» (Սոսոդէ)

Սոսոդէ բէֆիգիմիզին հագգը ատճիզանէմիզտէ իպէհար պուեուրտուղու չու հիւսնիւ թէվէճճիհիւ սատագաթբէրվէրիսէն տօլայը, մէզքիւր զաղէթանըն իտարէի ալիսինէ վէ հէյեէթի միւհթէրէմէի թահրիրիսէսինէ խասսէթէն թէշէքքիւրլէր իտէրիզ։

* * *

Միւնտէրիճաթընին ճիտատիյէթ վէ էհէմմիյէթի հագիգիյէսի իլէ սաթըլտըզը ֆիեաթ պէյնինտէ պիր նիսպէթի ատիլէ արանըլըր իսէ սայէի Շահանէտէ Զիեա-էտ-տին պէյ էֆէնտի թարաֆընտան ֆուդարայի էհալի հագգլարընտա հագիգաթէն պիր միւրիւվվէթի մախսուսէ տիմէք օլան բէֆիգի շէֆիգիմիզ Մէ-րէ-Լէրէ զաղէթասընին պու կիւնքի նիւսխէսինտէ, հագգը աճիզանէմիզտէ աթիտէքի ֆըգրա կէօրիւլմիւշ, վէ մաելիֆթիեաթ պէր վէճհի աթի այնէն նագլ օլունմուշ տուր։

«Տիւչարը թաթիլ օլան բէֆի-«գիմիզ Մանը-Դէ էֆէնտի զաղէթա-«սը պու քէրրէ մաղհարը աֆվը «ալիի հազրէթի ճիհանպանի օլա-»րագ տիւնքի կիւնտէն ինթիպարէն «նէչրինէ պաշլանտըղը կէօրիւլիւշ, «վէ սահիպի իմթիեազը կարապտա «Փանոսեան էֆէնտի շիմտիեէ գա-«տար ի ֆի խըտէմաթը իսթիդա-«մէթքեարանէ իտէն խատրմիյնի «մաթպուաթատան պուլունմասըյլա, «զաղէթասընին պու վէճհէլէ մաղ-«հարը աֆվը ալիի վէլի իւն նամի «պույրուլմասը մուճիպի մինն ու մէ-«սարբպի բաեան օլմուշ տուր։»

(Մէ-րէ-Լէրէ)

Հագգըմըզտաքի չու թէվէճճիհիւ միւրիւվվէթմէնտանէսինտէն տօլաեը, Մէ-րէ-Լէրէ բէֆիգիմիզին սահիպի իմթիեազը միւմանիլէյհ Զիեաէտտին պէյ էֆէնտիեէ սուրէթի մախսուսէտէ արզը շիւքրան իտէրիզ։

* * *

Վէ բէզա մաթպուաթընին բէհպէր վէ միւթէնէֆֆիղանընտան Թուրէ վէ Թէրճիմանը Հաբէրտը բէֆիգլէրիմիզին, զաղէթայի աճիղանէմիզին մաղհարը աֆվ պույրուլմասը իլէ թէքրար ինթիշարէ պաշլամասընը գարիհինի քիրամը հազարաթընա իխպարէ հիմմէթ պուեուրմուշ օլտուղլարընտան տօլայը, խասսէթէն արզը թէշէքքիւրլէր իտէրիզ։

ԻՖԹԻԽԱՐ

Ղաղէթամըզին տիւնքի նիւսխէլէրի հէր կիւնքի մըդտարան ֆաղլա պաստրբրլտրպը հալտէ, թէմամըյլա սաթըլըպ գալմամըշ օլտուղունու քէմալի իֆթիխար իլէ արզ իտէրիզ։

Տիւնքի նիւսխէմիզին պէօյլէ պիր խահիշի ֆէվգ-էլ-ատէ իլէ սարֆ օլունմասը, վէ ատէթա էլտէն էլէ գաբըշրբճասընա պիր թէվէճճիհէ մաղհարիյէթի, միւճէրրէտ Շէվքէթմէսագ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին հագգը ագտէսի Հիւմայունլարընտա տավաթը խայրիյէի հավի օլմասընտան իլէրու կէլմիշ օլմասը, էն զիեատ իֆթիխարըմըզը մուճիպ ահվալտէն տիր։

Շու իֆթիխարըմըզ նէ գատար պիւեիւք օլսա աղ տըր, չիւնքի, ումմամ միլլէթիմիզ էֆրատընին սատագաթը սահիհէսի, վէ մաղհար պույրուլմուշ օլտուղումուզ նիյմէթի Շահանէի, հագգագաթէն վէ ումմամէն թագտիս վէ թահտիս իլէտիկինի կէօրթերմէքտէ տիր։ Պինաէն ալէյհ, տավաթը մէֆրուզէյի ճէնապը խիւսրէվանէի միւթէզամին օլան ԹԱՀՏԻՍԻ ՆԻՇՄԷԹԻ ՀԱԶՐԷԹԻ ՎԷԼԻԻ ՆԻՇՄԷԹ սէրլէվհալը մէգալէյի շիւքրանիեէմիզ իլէ, պու կիւն տախտ թէզէլինի սահիֆէ իլէտիք։

ՏԱԽԻԼԻԵԷ

Տիւնքիւ Սէլամլըգ բէսմի ալիսի Համիտիեէ ճամիի շէրիֆինտէ իճրա պույրուլարագ, Ռուսիա սէֆիրի իլէ մատամասը վէ մախտումը վէ պաշ թէրճէմանը վէ Իսբանիա սէֆիրի վէ պաշ թէրճէմանը վէ Եունան գօնսօլոսը վէ Ալմանիա սէֆարէթխանէսինէ մէնսուպ մէմուրլարին վէ Ֆրանսա վէ Ալմանիա վէ Ռուսիալը պաղը միւթէպերան բէսմի ալիի մէգքիւրու միւշահէտէ իթմէք իւզրէ հաղը պուլունուգլարընտան, հագգլարընտա իլթիֆաթը Բատիշահի ըտեէկան պույրուլմուշ տուր։

Սէլամլըգ բէսմի ալիսինտէն սոնրա, Ռուսիա սէֆիրի վէ մատամասը վէ մախտումը վէ պաշ թէրճէմանը վէ Իսբանիա սէֆիրի վէ Իսբանիալը տիւգ տր Ֆամամ Կալիչէօ վէ պաշ թէրճէման հուզուրը Բատիշահիեէ գապուլ օլունմուշլար տըր։

Տիւն Թօրխանէյի ամիրէեէ Մաուղէր Թիւֆէնկի վարիտ օլմուշ տուր։

Իսթիգբալը տախտի էհամմընը սուրէթի թէէտիեէսինեէ, պաղը կէօնա թաատիլաթ իճրասը տիւշիւնիլմէքտէ օլտուղու շահիասը իւզերինէ, էհամմը մէգքիւրէնին ֆիեաթը 43 ղ· տան 39 ղ· 25 բարաեա գատար ինմիշ իսէ տէ, տէվերան իսէն շահիանը պիւթիւն պիւթիւն պի աղ ու էսաս իտուկի հագգընտա գանաաթը թամմէ հասըլ օլմազլա, էհամմը մէգքիւրէնին ֆիեաթը եիւքսէլմէկէ եիւգ թութմուշ, վէ պու քէրրէ 43 վէ 44 ղ·ը տախտ թէճավուզ իտէճէկի մէմուլ պուլունմուշ տուր։

Տիւն սապահ, Պանտրբմատան 700 գօհուն, վէ Պիւեիւք Զէքմէճէտէն 160 գուզու Տէրսաատէթէ վիրուտ իթմիշ օլտուղու խապէր ալինմըշ տըր։

Տուեունը ումմումիեէ վարիտաթը կիւնտէն կիւնէ չօղալմագտէ օլուպ, ալաֆրանկա յունվար վարիտաթըն կէչէն սէնէնին յունվարընքինէ նիսպէթլէ 16 միլիոն լիրա ֆազլա կէօսթերմիշ օլտուղունու Լէվնի Հէրոլ հաղարագ, պունատան տօլայը էհամմը Օսմանիեէ համիլէրինի թէպրիք իթմիշ տիր։

Հիւքիւմէթի Սէնիյէսինին նամվէ հիսասընա օլարագ, պու քէրրէ անվերատէն Գենօ նամ Պէլճիգա վարբրու, պիւեիւք չարլարտա Գորիւրքեարի 14 գրթա թօր իլէ Տէրսաատէթէ կէլմիշ վէ համուլսինի իսրաճ իթմէք իւզրէ թօրխանէտէ տէմիր ատմըշ տըր։

Բարիզտէ չրգան Օրէն նամ բիսալէնին մէմալիքի Շահանէեէ տուխուլունա միւսաատէ պույրուլմըշ տուր։

Պիլա բուխսաթ մուէսսասաթը էճնէպիեէ ինչա վէ քիւչատընա մէյտան վերիլմէմէսի, Տախիլիեէ նէզարէթինտէն թաամիմէն վիլաեաթը Շահանէեէ իշար օլունմուշ տուր։

ԽԱՐԻՃԻՑԵԷ

ՍԲՐՊԻՍԹԱՆ

Սբրպիսթանտաքի գարբշբգլըղա էլան պիր նիհանէթ վէրիլմէմիշ տիր։

تحديث نعمت

حضرت ولئ نعمت

بعناية الله تعالى نيسان ابتداسنده اوتوز ياشنه كيرەجك اولان غزتهٔ عاجزانەمز واسطەسيله سايهٔ قدرتوايهٔ حضرت پادشاهيده ملك وملته يكرمى طقوز سنەدنبرو ايفا ايدەكلديكمز وظيفەنك امر ايفاسنده هيچ بروقت وهيچ بروجهله قصده مقرون برقصوردە بولنمديغمز وطريق مستقيم صداقتدن ولو سرمو انحراف ايتمديكمز وولئ نعمت بى منتمز شوكتلو وسوكيلو پادشاهمز افندمز حضرتلرينك تزايد ايام عمر واقبال وتوافر شوكت واجلال شهنشاهيلرى دعوات مفروضەسنك اداسيله اوقات كذار اولديغمز جملەنك وبتخصيص حميت وصداقتله متصف وراستكولكله مشهور ومعروف اولان محترم رفيقلرمزك معاوملرى اولديغى كبى غزتهٔ عابدانەمزك نسخ عتيقەسى دخى بو بابده شاهد عادلدر.

حال بويله ايكن كچنده مطبوعات ادارهٔ بهيەسندن وارد اولان برتعطيلنامه ايله غزتەمز حقنده التى ماه تعطيل جزاسى ترتيب اولنمشيدى.

فقط جناب حق مقام جليل خلافت كبرايه وتخت عالى بخت سلطنت عليايه زينت بخش اولان ولئ نعمت بى منتمز ارحم واشفق پادشاهمز غازى سلطان عبد الحميد خان ثانى افندمز حضرتلرينه بتمز توكنمز عمرلر احسان بيورسون آمين ثم آمين.

وجود همايونلرى عدالت ومرحمت مجسمه اولەرق ملت عثمانيەمزه احسان الهى اولان شوكتمآب افندمزك مراحم واشفاق شاملة الاتفاق شاهانەلرى يكانه ملجأ وپناهمز اولديغندن بوعبد صادق حضرت شهنشاهى دخى اولملجأ يكانەيه التجا ودخالت ايتمكله غزتەمزك كمافى السابق دوام انتشارى خصوصنه ارادهٔ سنيهٔ حضرت پادشاهى شرف افزاى سنوح وصدور بيورلمشدر.

الطاف وعناياتنه حد وپايان اولميان ولئ نعمت بى امتنان شوكتلو قدرتلو مرحمتلو پادشاه قدردان وشهنشاه معالى عنوان افندمز حضرتلرينك غزتهٔ كمترانەمز حقنده شايان بيوريلان شو لطف عال الحال ولى النعميلرى بوعبد مملوك صداقت مسلوكلرينى ومطبعەده مستخدم بونجه كولەلرينى يكى باشدن احيا ايتدكدن بشقه شرف تابعيت صادقانه ايله حقيقةً مفتخر ومباهى اولان بالعموم ارمنى قوللارى حقلرنده دخى صداقت مكافاتى اولەرق برتوجه مخصوص وبناءعليه برنعمت جهان قيمت ديمك ايدوكندن روزوشب ورد زبان صدق بيانمز اولان «پادشاهم عدالت ومرحمت وشوكتكله بيك ياشا» دعاى مفروض الاداسنى تكرار ايله تحديث نعمت وتزيين لسان عبوديت ايدرز.

عبد مملوك حضرت جهانبانى

قرەبت پانوسيان

Դրամ Միլան իւէ Թէրագդըբէր-վէրան Ֆըրդասը պէյինտէքի միւ-ա ևէնէթ Թէզանիւա իթմիշ տիր։ Սաղըդ պաշ վէքիլ Մ. Կարաշանին Թէրճէմանը օլան Վէյսէլ դա-ղէթասընին նէշրիսաթընտան դրամ Միլան տիկիր օրմաղա, Մ. Կարա-շանինէ մէնսուպ պուլունան մէ-մուրլար աղա օլանմուշ տուր։ Մ. Բիսթիչ պիր գաշ տէֆա Դրամ իւէ միւլագաթ իթտիկինտէն, մուվա-ֆագաթ հուսուսլինէ զայրէթ օ-լունտուղու բիլմէքէթ օլունուրօր։

Մ. Բիսթիչ, մէնսուպ օլտուղու Բոդէլա Ֆըրդասը, թաուշանօվիչ նամ զաթը դագինէքէ տախիլ օրմասընը, վէ Սըրպիսթանտան ֆիրար իթմիշ օլան Բասիչ նամ-քիմէնէնին աֆվ օլունմասընը թա-լեպ իսթիօր իմիշ։

Մ. Բիսթիչէն դագինէք բիւասէ-թինէ թաքին օլունճաղը եէնէ թէվամուր օլունուրօր. Թաֆսի-լաթը մէդբիւրէտէն անլաշըլըբը վէճհէյ, Սըրպիսթան ահվալի գա-բըշըգլըգտան աղատէ օրմաբրդ, դագինէնին թէպէտիւլինէ տա-ևիր չաբիալար տէվէբան իթմէք-տէ օլտուղու հալտէ, հէնուզ գա-թիէն պիր դագինէք թէչքիլ օլու-նամարշ վէ տիկէր թարաֆտան Դարատաղ բրէնսինին պագը մուա-մէլաթը ախիրէսինէ կէօրէ, Սըրպ-ըլըար իւէ բէգագէթէ դալդըշը-ղը զանն օլունմուշ տուր։

Պէկլրատ գագինէսի, Դարատաղ պէկինին հարէքէթ վէ մուամէլէ-սինտէն բէք խաթրը դալմըշ իմիշ։

Բրէնս Նիգոլանը քէրիմէլէրինէ Բէթերսպուրկտա ինճա խարիկն կը-թիֆաթ, Սըրպըլըարը նաղարը մէմուսնիյէթինին ճէլզ իսէմէմիշ, վէ հէլէ Դարատաղ բրէնսինին պիր քէրիմէսի իւէ Ռուսիա վէլիի ահ-տընը նամզէտիկինէ տաևիր օլան բիվանէթլէր, քէսպի սըհհէթ ի-տէմէտիկինտէն, Սըրպըլըար պիր տէրէճէյէ գատար միւթմէին օլ-մուշտար տըր։

Դրամ Միլան, Ռուսիանա մուդա-բէնէթը էֆքէար իւէ Մ. Բիսթիչ-էվէլթալթիֆէ պաշլամըշ տըր։

ՍԷՆԱՐ ՀԱՏԻՍԷՍԻ

Ալլաս Էնալէթինտէ, վալիտէ-սի խաստա պուլունան պիր Ֆրան-սըզ գաղիթի, մուամիլէյհաևը վէ-ֆաթընտան եվվէլ կէօրմէք իւզ-րէ, Ալլասա կիթմէք իսթէմիշ իսէ տէ, Բարիզտէ մուգիմ Ալմանիա սէֆիրի, զաղիթի մուամիլէյհին բասաբօրթընը Վէյնտէն իմթինա իմթմէշ վէ շաեէտ բասաբօրթսըզ իլիթմէք իսթէր իսէ, Ալմանիա հուտուտու իւզէրինտէ թահթը թէվզիֆէ ալընաճաղընը քէնտի-սինէ պիլտիրմիշ տիր. պիր դաշ կիւն սօնրա զաղիթի մուամիլէյ-հին վալիտէսի օղլունու կէօրմէկէ մուաֆֆաղ օրմադըզըն վէֆաթ իթմիշ տիր։

Ֆրանսըզ զաղրթանընտան մի-բալայ Սէնարը, Ալմանիա սէֆարէ-թինին պու պաղտէքի մուամէլէ-սինտէն տօլանը, պէհանը թէէս-սիֆէ տաևիր պիր վարադա թան-զիմի իւէ պունու, դօմանտանը օլ-տուղու ալայ էֆքարը հաղրը օլ-տուղլարը հալտէ դրաթ իթտիր-միշ տիր։

Բրէնս Պիզմարդըն թէրճէմանը օլան Շըմալէ Ալմանիա զաղէթասը պու-իշ հադդընտա, աթի մէալտէ պիր պէնտ նէշր իթմիշ տիր։

«Ֆրանսըզ մրբալաը Սէնարըն վարագայի մալիմէսի իւզէրինէ, Ֆրանսա մաթպուաթը Բարիզտէ մուգիմ Ալմանիա սէֆարէթի ա-լէյհինտէ թէարուզաթտա պու-լունմագտէ տիր. պունունա պէ-բապէր, սէֆարէթի մէդբիւրէ, Ֆրանսըզ զաղիթինին թալէպ իթ-տիկի Վէյէէի իթատէն իմթինա իթմէքլէ, Պէրլինտէն ախշ իթտի-կի էմր ու թալիմաթա թէվֆիգի հարէքէթ իթմիշ տիր։

«Ալմանիա սէֆարէթի, բրէնս Պիզ մարգտան սուրէթի ումումիէտէ ալտըղը էմր իւզէրինէ, Ֆրանսըզ զաղիթինին բասաբօրթլարընը վէյէ իթմէքտէն իմթինա իթմիշ իսէ տէ, Ֆրանսըզ մաթպաուաթը, թէապիրի մէդբիւրտէն տօլանը, շիքեանէթ իթմէք հադդընը հաեիզ տէյիլ տիր. դիրա, Ֆրանսըզ զաղէթալա-ըընին թարիղալարը վէ Ֆրան-սա տաթիլինտէ, Ալմանիա ալէյ-հինտէ իթթիհադ իսիրէն թէտա-պիր միւնասէպէթի իւէ Ալմանիա զաղրթանընտան հիչ պիրի Ֆրան-սատա կիտէմէմէքտէ տիրլեր։

«Ալման զաղրթանընտան պիրի Պելֆօրա կիթմէք իսթէսէ, վէ չէհ-բի մէդբիւրտէ պիր խաաթտը պու-լունա պիլէ, կէչէրլերտէ պաղը Ալման տելիգանրլարընին Ֆրանսա-տա ուիչար օլտուղլարը հադարէ-թէ վէ պէլքի տէ տահա պիւիւք պիր մուամիլէնէ տիչար օլաճադ-տը. Ալման զաղիթի Ֆրանսա մէ-հաբիմի նէզտինտէ իգ ամէյի տա-վա իթտէ պիլէ, քէ տիսինի միւ-տաֆտա իտէճէք պիր ավօգաթ պուլամանաճադ տը։

«Ֆրանսըզլարըն հադդըմդա տօսթատէ հիսսիեաթտա պուլու-նաճադլարընտան գաթի խմիտիմ-տիք. պինատէն ալէյհ, շու կիւն-լերտէ քին վէ զարարտան վէ հիս-տէթ վէ շիտատէթտէն արի օլա-բադ, հալընը գավաեիտի ատլինէ էտասը իւզէրինէ մուէսսէս միւլա-հաղաթը սիստատիէէթ թէվֆիգ էն հարէքէթ մէճպուր պուլունտուգ։

«Ալմանիա հադդընտա, միրալայ Սէնարըն հիսսիեաթընա միւմասիլ էֆքէար վէ հիսսիեաթտա պուլու-նան զաղրթանըն Ալլաս-Լօրէնէ միւվասըլէթլերինէ Ալմանիա տէվ-լէթինին միւսաատ իթմէսի մուհալ տըր։

«Ալմանիա ալէյհինտէ թէրթիպ օլունան մուհարէպէ իչին, եվլաա-լարընը Ֆրանսըզ օրտուսունա կէօն-տէրմէքտէ պուլունան բէտէր վէ վալիտէլէր, եվլաալարընը տաեի-մա կէօրէպիլմէք իսթէրլէր իսէ, Ֆրանսատա գաթիեէն հիճրէթ ի-տէպիլիրլէր։»

ՍԱՄՕԱ

Բրէնս Պիզմարդ թարաֆընտան Սամսա մէսէլէսինի միւզաքէրէէ մէմուր օլան գօնֆէրանսընը, Պէր-լինտէ պէթէքրար իճթիմաէ տա-վէթինի հավի օլարադ, Ամերիգա-ևա կէօնտէրիլէն թէլէկրաֆ իւէ Ինկիլթէրա տէվլէթինէ տէ պէօյէ պիր տավէթնամէ իրսալ օլունմուշ իտուկի պիլոնրիլտիքտէն սօնրա, Ալմանիանըն Սամսա ատալարընտա, պիթարաֆ տէվլէթ մէվդիինի թութմագլա դանատաթ իթմէք խ-թէմտիկի մուվաֆֆըզ սրհհէթ օրմաբրդ, մանթլու պունուն մէդբիւ-ատատա տաեիմի պիր էմնիյէթին թէէսսիսի իւէ գան տէօք-մէկէ նիհատէթ վիրէրէք, 3 միւթ-թէֆիգ տէվլէթլերին եանի Ինկիլ-թէրա, Ալմանիա վէ Ամերիգանըն մէնաֆիիթիւճճարիեէլերինի գա-բըշըգլըգտան հիմանէ վէ մուհա-ֆաղատան իսթարէթ պուլունտու-պունուն թէպլիղ վէ իշար օլուն-մուշ օլտուղու, Վաշինկթօնտան ալընան խապերլերտէն անլաշըլմըշ տըր։

ՍԻՐ ՄՕՐԻԷՐ ՀԱՏԻՍԷՍԻ

Սենդաբա զաղէթասընին Պէրլին մուխպիրի թարաֆընտան վերիլէն մալիումաթա կէօրէ, Ալմանիա իմ-բէրաթօրը սապրգը միւթէվէֆա իւչինճի Ֆրէտերիգին ահրսպաս-սընտան մուալիմ Տելպրուք նա-մընտա պիրի, միւթէվէֆա մարէ-շալ Պաղէնին Ինկիլթէրա տէվլէթի Բէթրէսպուրկ սէֆիրի սիր Բօպէր Մօրիէր հատիսէսինտէ տէրմիեան օլունմուշ օլան սէօզլերինի, ինճապը հալէ կէօրէ, մուամիլէյհ մարէշա-լընը Ալման ասքերինին հարէքէթի հադդընտա, Տարսչթատատան Լօնտ-ըա վէ Բարիզ թարիդլերի իւէ ախշ վէ խաթիհսալը մալիումաթ իթմէսի, իմքանընը խարիճինտէ օլտուղու-նու պէհանը, դաթիեէն թէքզիպ իթմիշ տիր։

ԻՍԹԻՀԲԵԱՄ

Ադ ճիկէր, նիւրէք վէ պէնին իւէ պէրապէր, հայեաթընա սա-ճատաղընը թէչքիլ իսէր տէմիշ տիր Պիչա։ Շու հալտէ, էն զիեատէ տիդգաթ վէ իհթիմամա միւթաճ օլանլար, ադ ճիկէր վէ պինատէն ալէյհ նէֆէս պօրուլարը տըրլար. պու իսէ սրհհէթ վէ աֆիեէթճէ իսթիհքամ տէկիլ մի։

Հավանընը թէպէտիւլաթը, սօ-ուգ ալմաղլըգ վէ ադ ճիկէրէ նէմ-նադ բիւդիկար վէ սիս վէ ստէի-բէ տուխուլու, պօղաղ, գըրթլադ վէ ադ ճիկէր խասթալըգլարընը պաշլըճա էսպապընտան տըրլար։

Բէք քէսկին բիւզիկարընը ֆիիլ վէ թէէսիրինի թատաիլ, վէ սիսին տուխուլունու մէնն, վէ նէճաք բիւզիկարը իղալէ իթմէք իչին, ժէրօտէլ Բասթիլէրինտէն էմմէլի քի, պունուն ֆատիեէլի պուղուլա-ը. ադ ճիկէրընէն ինճէ նէսճլերինէ գատար եաեըլըպ, ադ ճիկէրի հէր տիւրլու հավաա գաբզը մուհա-ֆաղա վէ թէհլիքէսիզ տէֆ իթտին։

Ժէրօտէլ Բասթիլէրի, թէհաֆ-ֆուզի օլուպ նէղլէ ղուհուրունու մէնն իթտիքտէն պաշգա, ինմալ վէ եա թէտպիրսիզլիքտէն նաշի էօքսիրիք վուգու պուլուգտա տախի, տէրհալ թէսքինինէ քեաֆի տիր։

Ախիրէն նէշը օլունուպ, էն զի-եատէ մուսատատ օլան էֆքէար-ը թըպպինէնին խիւլասասը իչթէ պու տուր։

Պու Բասթիլէրին թէճրիպպէսի գօլայ տըր. զիրա, Բարիզտէ Սէն Մէնէհուլտտա էճզաճը Մ. Ժէրօտէլ թէճրիպպէ իչին, բօսթա իճբէ-թինտէն արի օլարադ, մէճճանէն 6 տանէ իրսալընը տէրիհտէ իթ-միշ տիր քի, պունատան զիեատէ տօղրուլուգ օլամաղ, վէ շուրասընը իսիճէ պէնան իթմէլի քի, նալը-նըզ պու Բասթիլէրճէ պէօյէ պիր վատ իճրա օլունմուշ տուր։

Իսթանպօլտա, – Պէյօղլուտա Պօն Մարշէտ, վէ Ն. վէ Ժ. Դանծիւք պիրատէրլէրին Պրիթանիք նամ էճզա-խանէսինտէ, վէ Ֆիթաս, վէ Նէտէլ-լօս, վէ Թէօտորիտէս, վէ Վէնսան, Դասպեան, վէ Տ. Մ. Մէզիրի, վէ Ա. Կէսթօրիտէս վէ Նէտէլլօս վէ գումբ. (Իսթանպօլ) էճզախանէլէրինտէ պուլունմագտէ տիր։

(Մանղումէմիզին էսնայի թաֆթի-լինտէ վուգու պուլան Ազդային հավատիսաթը պէր վէճհէ աթի պէհան իտէրիզ։)

Յունուար 16։ —Թիֆլիստէն վա-բիտա օլան խապերլերէ նէզարէն, Վէհ. Մակար Կաթողիկոս Հաղրէթ-լերինին դարարը մուճիպինճէ, Ա-ճէմիսմա վէ Հինտիա առաջնորդ-լուղունա, Գեր. Գրիգորիս արքե-պիսկոպոսուն եերինէ տիկէր պիր առաջնորդ նասպ ու թաեին օլուն-մուշ տուր։

Քէղա. —Կաթողիկոսը միւշարի-լէյհ հաղրէթլերինին էմրի միւճի-պինճէ, միւթէվէֆա Լօրիս Մէլի-քօֆուն նաաշը Թիֆլիստէ քեաեին վանքը Մայր եկեղեցիսինտէքի գա-ւիթինտէ տէֆնինէ դարար վէրիլ-միշ տիր։

Յունուար 17։ — Կրօն. ժողովի Գօրէնթ գանալընտա չալըշան 300 գատար Մաշչու միլլէթտաշլարը-մըզըն բուհանի իհթիճատաթընը թահթը նաղարա ալարադ, պիր փափազընը իրսալինէ գարար վէր-միշ տիր։

Քէղա. —Իղմիր Դաւառական ժո-ղովու դիւանընտան Բաթրիգխա-նէնէ վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆ մէսալինէ նէզարէն, երեսփոխանա-կան ինթիխապ մատէսինտէն տօ-լանը, դէյլ ու գալ վուգու պուլ-մուշ, վէ Տեղապահ հայր խսթիֆա իթմիշ, վէ Իսթամպօլտան պիր Տե-ղապահըն իրսալի թէմէննի օլուն-մուշ տուր։

Քէղա. —Տէվլէթլու Փէխամէթ-լու Սատրազամ հաղրէթլերինին Մէօհիւրտարը էֆէնտի հաղրէթլե-րի, Ս. Պատրիարք հայր հաղրէթ-լերինին Պերաթընը Բաթրիգխա-նէնէ կէօթիւրիւպ, քէնտիլերինէ թէսլիմ իթմիշ տիր։

Քէղա. —Ռուսական խորհուրդ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր հաղրէթ-լերինին թահթը ըկյառէթինտէ վէ Մեծ. Տօքթ. Թիրեաքեան էֆէն-տինին Ատենապետութիւնը թահ-թընտա պիլինճթիմա վէ Տիւսթուր վէ արտաղոլար (իւնվան) գօմիսիօ-նու աղալարը յլա պատէլիւզաքէրէ Տիւսթուրուն միւթէրճիմի Թոթ-վայան էֆէնտիտէն իչպու թէրճէ-մէնին տէվամընա տայիր սէօզ ալմըշ վէ թէրճէմէ օլունան մրդտարընը թահգըդ վէ թէագըդընը գօմի-սիօնը մէդբիւրէ իհալէ իթմիշտիր։

Քէղա. —Վէհ. Մակար Կաթողի-կոս հաղրէթլերինին, Իրան Շահը հաղրէթլերինտէն քէնտիլերինէ իր-սալ օլունանան, մուրասսա նիշանը թագընմալարընա Ռուսիա Զարը հաղրէթլերի թարաֆընտան ռուս-սաթ իթմա օլունմուշ տուր։

Քէղա. — Փետր. 11ի կիճէսինտէ Դատը քէօյ գըղլըգ թէատրօսուն-տա վէ մահալը մէդբիւր Աչամեան երկոտա մէքթէպլինին մէնֆաաթը-նա օլարադ, ունճուզատէ Սատ-տէթլու Աբիկ էֆէնտի հաղրէթլե-րինին թահթը հիմայէի ալիլերին-տէ պիր պալօ վերիլմէսինէ դարար վերիլմիշ վէ աթիւզլիքը միհթէ-ըմ զէվաթը միթէպերանտէն պիր կարդադիր Ցանճնախուտ թէչքիլ իսթիլմիշ տիր։ Զէվաթը մուամիլէյ-հիմին էսամէսի շու տուր։

Անտոն էֆ. Աղասեան, Արտա-շէս էֆ. Ֆընտըգլեան, Բարսեղ էֆ. Սթամպօլեան, Բարսեղ էֆ. Ղա-զարոսեան, Դէորգ էֆ. Սարրաֆեան Գարեգին էֆ. Զէրքէզեան, Նղեա էֆ. Պէյլերեան, Կուսնիկ էֆ. Հա-մամճեան, Յակոբ էֆ. Պէնլեան, Յակոբ էֆ. Բարաղամեան, Յովա-կիմ էֆ. Յովակիմեան, Յարութիւն էֆ. Մոսուչեան, Խոսրով էֆ. Հա-զարեան, Սարգիս էֆ. Թաշճեան, Սարգիս էֆ. Դուռանեան։

Յունուար 18։ — Քաղաքական ժողով, Բաթրիգխանէնին իրատ վէ մէսարիֆաթը իչին թանզիմ օլուն-ան եէնի պիւտճէէի պատէլթահ-ղըդ ու թէագըդ, Ազգ. ժողովա թագտիմ օլունմասընա գարար վէր-միշ վէ Բաթրիգխանէտէ իչլերի օ-լանլարտան ախշ օլունանճագ դալէ-միեէ իչին եէնի պիր թարիֆա գա-պու իթմիշ վէ դարարլաշարընմըշ, վէ Ազգ. ժողովուն Գալաթա խորհ-դարանընտա իճթիմաը իչին, խորհ-դարանը մէդբիւրիւն տէօշտիլ-մէսինէ տայիր Սատ. Նուրեան էֆ. Մեծ. Տօքթ. Թիրեաքեան էֆ. Նորա-ունկեան Յարութիւն էֆ. Գաբ-րիէլեան Գարբիէլ էֆ. վէ Սրվանճ-եան Կարապետ էֆ. հազարթընտան մուրէքքէպ պիր գօմիսիօն թէչքիլ իթմիշ տիր։

Յունուար 19։ — Կրօնական ժո-ղով սօն իճթիմաընտա, Սրուանձ-տեանց Գեր. Տ. Գարեգին եպիսկոպ-պոսու Պէյօղլու քիլիսէսինէ քա-հանայ վէ մահէլլի մէդբիւր ադդա-յին մէքթէպլերինէ մուալլիմնասպ ու թայերին իթմիշ տիր։

Յունուար 22։ — Ամեն. Ս. Պատ-րիարք Հայր հաղրէթլերի Պէյօղ-լու Ս. Երրորդութիւն քիլիսէսին-աէ Ս. Պատարագ թադտիս, վէ պատէհու Բաթրիգխանէմիզին եաբ-բըմասը իչին, թախտիս օլունան գօմիսիօնա իլք տէֆա ըիեատէթ իթմիշ տիր։

Մուշարիլէյհ հաղրէթլերի շա-բաթ ադշամը ալնուա. Կիւմիւշ-կերատան պիրատեր էֆէնտիլեր թա-բաֆընտան, բազար կիւնտիւ-զիւն Ալնուա. Ներսէսեան էֆէն-տիլեր վէ ադշամը տախի Ալնուա. Խաեան պիրատեր էֆէնտիլեր թա-բաֆընտան տավէթ օլունմուշլար տըր։

Քէղա. – Բաթրիգ վէքիլի Իւթիւ-ճեան Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. վարդա-պետ միւթէվէֆա Բրէնս Ռուսլը-ֆը վէֆաթընտան տօլանը, Ավրս-սէֆարէթխանէսինէ պիլ ադիմ՝ Բաթրիգ հաղրէթլերի նամընա պէ-հանը թաագիեէթ իթմիշ տիր։

Յունուար 23։ — Ամեն. Ս. Պատ-րիարք Հայր հաղրէթլերի, Շէյխ-իւլ-Իսլամ տէվլէթլու սէմահէթ-լու Էօմէր Լութֆի էֆէնտի հաղ-րէթլերինէ թէպրիք վազիֆէսինի իֆա իթմիշլէր տիր։

Քէղա. – Արմաշ վանքը Փոխ-վա-նահայրը Գեր. Ներսէս վարդապետ, սէնինի սաղրգա միսիլլու՝ պու տէֆա տախի վանքը մէդբիւրիւն հիսապընը Բաթրիգխանէնէ կէ-թիրմիշ տիր։

Յունուար 25։ — Երուսաղէմ Բաթրիգի Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազան Մագրի քէօյտէ քեաեին Ռում Բաթրիգի էֆէնտիսէ վիզի-թա վէրմիշ, վէ կիճէ մահալը մէդ-բիւրտէ Այանեան Մեծ. Միհրան վէ Նաղարէթ էֆէնտիլերին խանէ-սինտէ միւսաֆիր գալմըշ տըր։

Քէղա, – Խառն Ժողով Գալաթա քիլիսէսի քարոզիչ Այվազեան Արժ. Տ. Յովսէփ վարդապետի Իղ-միր Տեղապահլըղընա ինթիխապ իթմիշ տիր։

Յունուար 26։ —Ազգ. Հիւան-դանոցումուզ միհթէրէմ Հոգա-բարձութիւնու, 1890 սէնէսի Օրա-ցոյցունուն թաստիգ իչին, պիր նիւսխէսինի Կրօն. Ժողով թագ-տիմ իթտի։

Յունուար 30։ — Ամեն. Ս. Պատ-րիարք Հայր հաղրէթլերի, Քաղա-քական Ժողով Ատենապետի Մաք-սուտ ազատէ աթուֆէթլու Սիմոն պէյ հաղրէթլերի իւէ Եըլըզ սե-ըայը Միւլիւքանէսինէ պիլազի-մէ, իքինճի մապէյնճի Սատտէթ-լու Հաճի Ալի պէյ էֆէնտի հաղ-րէթլերի թարաֆընտան գապուլ պույրուլմուշ, վէ թարաֆը հաղ-րէթի Բասիշահիտէն Բաթրիգխա-նէմիզ իհթիսասաթը իչին, իհսան օլունան 1000 լիրատան տօլաեը, Բաթրիգ հաղրէթլերի արզը թէ-չէքքիր իթմիշ տիր։

Միւշարիլէյհ Հաճի Ալի պէյ հաղրէթլերի, Բաթրիգի միւշարի-լէյհ հաղրէթլերինին ազիմէթլերի սըրատա, չէվքէթլու Բասիշահը-մըզ էֆէնտիմիզ հաղրէթլերինին մէճճունէյէթ վէ սելամը Շահանէ-լերինի Բաթրիգ հաղրէթլերինէ թէպլիղ իթմիշլէր տիր։

Յունուար 31։ — Մէսմուաթա նէզարէն, Երզրում Առաջնորդու Դերձակեան Գեր. Տ. Աբիստակէս եպիսկոպոսու մէմուրիյէթինտէն խա-թիֆա իթմիշ տիր։

Քէղա. — Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր հաղրէթլերի, Գաբու քեա-հեասը սատտէթլու Աբրահամ էֆ. բէֆագաթլարբյլա, Երզրում վա-լիի ճէտիտի տէվլէթլու Սամիհ փա-շա հաղրէթլերի գօնագլարընա պիլ ադիմէ միւշարիլէյհ հաղրէթլերի իւէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

ԹԷՔԻՐՏԱՂԸՆՏԱՆ ՄԷԹՈՒՆ

(Ղաղէթամըզին թաթիլի վագթինտէ պլընմըշ տըր.)

...Միւէլլիֆ,

Թէքֆուրտաղըմըզ մէճլիսի Ի-տարէյի լիվա ազալարը նըսֆընընն միւտտէթի նիզամիլէէրի միւնդա-զիյէ օրմաղ իւէ, պունլարընն եերի-նէ տիկէրլերին նասպ ու ինթիխա-պը զրմինընտա, դաղալարա թալի-մաթ կէօնտէրիլմիշ տիր։

* * *

Կէչէն հաֆթալարտաքի սօուգ-լարտա, անասընը Թէքֆուրտաղը Թօքուզ Նիկողոս բէյիս նամ գաբ-տան, սէֆինէսինին տիւմէնինտէ օթուրուպ կիթմէքտէ իքէն, սօ-ուգտան տօնուպ վէֆաթ իյլէմիշ տիր։ Մէրհում ղաեէթ նէզաքէթ-լի պիր զաթ օլուպ, ճիւմլէ տօսթ-լարընը վէ ադրապա ու թէալիւ-գաթընը տիչարը հիւզն ու մաթէմ իյլէմիշ տիր։

* * *

Պիր միւտտէթտէն պէրու չէհրի-միզտէ «Գըղամուք» խասթալըը հիւքիւմֆերմա իսէտէ, համտ օլ-սուն խաֆիֆճէ օլուպ զարարը մու-ճիպ օրմամագտէ տիր։

* * *

Էվվէլիսի կիսն 50 հաշընտա Սերովբէ նամբնտա պէրիսի, բէ.ք գիեատէ սերիսօշլանարագ, պուչագ իլէ քէնտիսինի գարնընտան վուրուպ 15 սատթ հաշատրգտան սոնրա էօլմիւշ տիւր։

*
* *

Ծնունդ եօրթուլարը միանապէթի իլէ պագը սերիսօշլուգլար, վէ սեմերէսի օյան գավզալար վուզու պուլմուշ իսէ տէ, համա օլսուն պէր կէօնա սագ ալիլրդ վուզու պուլմամշը տրը։

*

Կէչէն հաֆթալորտաքի շիտէթլի սօուգլարտա, Թէքֆուրտաղըմըզ ճիվարընտա 8 քիշինին տոնմուշ օլտուղու վէ շէհրիմիզէ կէլմէքտէ պուլունան 3 չօպանին քէղա սօուգտան տոնատուգլարը Ա-հերաֆէրտէ օգունմուշ իսէ տէ, պէօյլէ պէր վուզուաթին ապու էսասը եօգ տուր։

*
* *

Կէչէն հաֆթա խանէնին պիրիսինէ խըրսըզլար կիրէրէք պէր մըգթար չէյ ախղու սիրդաթ իլէ ֆիբար իթմիշլէր տիր։

Քէղա էվվէլիսի ագշամը, պէր տիւքքեանա սարիդլէր տուխուլ իլէ պէր թագըմ չէյ ախղ ու սիրդաթ իյլէմիշ օլմալարը իլէ, ճանիպլի հիւքիւմէթտէն պէր դաչ քիշի տերտէսթ օլունուպ թահղըդաթա պաշլանմըշ տրը։

1889 Յունուար 12 * * *
Թէքֆուրտաղ

ՈՃՐԱԳՈՐԾԱՑ ՄՏԱՀՈՐԱԿԱՆ ԹԵՐՈՒԹԻՒՆՔՆ Բ.

Զգացմունք որ ուղեղին հիմնական հանգամանքներն են և նորա պաշտօնավարական դասակարգութեան մէկ կարևորագոյն մասն կը կազմեն, զանազան կարգերու բաժնուելով հանդերձ, մէն մի ուղեղի՝ ցեղային, ժառանգական և ստացական հանգամանաց համեմատալ՝ բնախօսական տարբեր գոյներ կ'առնուն, տարբեր իղձերով կ'արտայայտուին և բրով տարբեր գոյներով գոհացում կը պահանջեն։

Մեր այս ըսածին ո՛ր աստիճան կարևոր խնդիր մը ըլլալն լաւ հասկընալու համար, մանաւանդ յիմարագիտական և ոճրագործական խնդրոց մասին, կը պարտիմք պիտի դիւրըմբռնելի քանի մը օրինակներու։

Աւասիկ անհատ մը որ՝ ուրիշներու տանջուիլը տեսնելով հաճոյք զգալու մտային տարօրինակ զգացում ունի. և իր այս զգացման գոհացում տալու համար անգթաբար կը չարչարէ կենդանիները. անոնց երակներէն կամ վերքերէն հոսած արիւնը տեսնելով կը զովանայ և կամ մտավաճառ կ'ըլլայ ամեն օր կենդանեաց մորթուիլը տեսնելու պատեհութիւնն ունենալու մտօք։

Բայց սոյն զգացումն ուրիշի մը ուղեղին մէջ տարբեր գոյներ կառնու, տարբեր իղձերու տեղի կուտայ և բնականաբար տարբեր գործերով ալ գոհացում կը պահանջէ։ Արդարև այս երկրորդը փոխանակ ողորմելի կենդանիները տանջելու, փոխանակ մտավաճառութեան դիմելու, փոխանակ ուրիշներու չարչարուիլը տեսնելով գոհունակութիւն զգալու, կը բաղձայ ըլլալ քաջասիրտ զինուոր մը։

Այս երկու անձանց առաջինը կ'անուանեմք բնականաբար անդութ գազան, իսկ երկրորդը պատերազմական բարձրագոյն հանճար։

Բայց ի՞նչ բանի համար է որ մի և նոյն զգացումն տարբեր ուղեղներու մէջ տարբեր գոյներ կ'ընդունի և տարբեր իղձերու ալ տեղի տալով, տարբեր գործերով գոհացում կը պահանջէ։

Որովհետև այս երկու անձանց առաջինին ուղեղն ի բնէ կոշտ, անտաշ, անմշակ, զարգացումէ ու բարոյական զգացումներէ զուրկ է, մինչդեռ երկրորդին ուղեղն՝ ի բնէ օժտեալ է մտաւորական բարձրագոյն կարողութիւններով և բարոյական զգացումներով։

Ուրիշ օրինակ։ Աւասիկ երկու անձինք որ հաւասարապէս կզգան սիրելու և սիրուելու փափաք։ Մին անբարոյական, կոշտ, և աղնիւ զգացումներէ ամբողջովին զուրկ, անուս, անկիրթ, իբրև վայրենի գազան՝ սոսկ իւր տրփանաց յագուրդ տալ կ'երևակայէ միայն, քանի որ միւսն կատարեալ բարոյական մարդ և վսեմագոյն զգացումներով օժտեալ, կ'զգայ օրինօք ամուսնանալու բարոյական պէտքը, ընտանիք մը կազմելու ընկերական պարտաւորութիւնն, զաւակներ ունենալու բնազդումն, և զայնս կրթելու իղձն և ըլլալ այսպէս պարկեշտութեան օրինակ։

Նոյնպէս ալ երկու անհատ ո և է նպատակի մը համար կզգան դրամի պէտք, մին սոյն հարկ եղած դրամն ձեռք բերելու համար կը դիմէ ստախօսութեան. գողութեան, աւազակութեան, խարդախութեան, կըլլայ դրամանենգ, պոռնիկ, և մինչեւ իսկ մարդասպան, մայրասպան, հայրասպան, առանց բարոյական ցաւ զգալու կընդունի ամեն տեսակ ստորնութիւն. բայց զալով միւսին, կը դիմէ ուսմանց դիտութեանց, արուեստից և ընկերութեան օգտակար ծառայութիւն մատուցանելու դրուեան մէջ կորսնէ օրինաւոր վաստակ և այսպէս բարոյական միջոցներով կը բաղձայ հասնիլ իւր նպատակին։

Մեր հոս մէջ բերած օրինակներուն բնախօսական բուն իմաստը ըմբռնելու համար կրնամք սա ամենապարզ օրինակին դիմել։ Առնեմք ղրօրինակ մեռաքսեայ և բամպակեղէն երկու ճերմակ կտաւներ, և ներկեմք երկուքն ալ միևնոյն ներկով։ Կը նշմարեմք իսկոյն որ բամպակեղէն կտաւին վրայ նոյն ներկն անախորժ գոյն մը առած է, քանի որ մեռաքսեայ կտաւին վրայ խիստ փայլուն և սիրուն գոյն մը։

Արդ, ինչպէս որ մի և նոյն ներկը՝ լաւագոյն կտաւներու վրայ փայլուն և հաճելի գոյներ կընդունի, և ստորին կտաւներու վրայ տըհաճոյ, նոյնպէս ալ զգացմունք, ի բնէ և ստացական միջոցներով աղնուացեալ ուղեղներու մէջ՝ տարբեր կերպով կը գործեն և բարոյակ գործերով գոհացում կը պահանջեն, քանի որ զգացումէ զուրկ կոշտ անմշակ և թերի ուղեղներու մէջ ալ անմարդավայել իղձերով կարտայայտուին։

Վերջապէս զգացմունք մարդկային ընտանիքին մէն մի ճիւղերուն մտաւորական զարգացմանց հանգամանաց և լուսաւորութեան աստիճաններուն համեմատ այլ և այլ գոյներ կառնուն և զանազան ուղղութեամբ կարտայայտուին։

Բայց քանի որ մարդկային ընտանիքին մէն մի ճիւղերն կազմակերպող խաւերն կը տարբերին իրարմէ թէ մտաւորական զարգացմամբ և թէ մշակութեամբ, կը հետեւի որ մի և նոյն զգացումն մի և նոյն ազգին այլ և այլ խաւերուն մէջ կրնայ տարբեր ուղղութիւնք ստանալ։ Եւ որովհետև ազգի մը այլ եւ այլ խաւերն ալ կազմոյ անհատք ունին իւրեանց մտային հանգամանաց անհատական յատկանիշքն, բնականաբար մի և նոյն զգացումն մէկ անհաւէն միւսին կընայ զգալապէս տարբերիլ և տարբեր կերպով գործել։

Նոյն իսկ սոյն տարբերութիւնք են որ կը յօրինեն թէ ազգաց, թէ իւրեանց զանազան խաւերուն և թէ մէն մի անհատից մտաւորական յատկանիշքն, բնաւորութիւնքն։

Ինչպէս ըսինք քիչ մը առաջ. զգացմունք բաղմատեսակ են, կան որ «ոչ»ին կընամք անուանել, կան որ ալ «աչ»։

Սոսկ զգացումներու տէր անձինք ուրիշներու չահերուն և ըղդացմանցը բոլորովին անտարբեր և կամ չարամիտ, միայն իւրեանց անձնական պիտոյից և զգացմանց համար կը գործեն։

Աչ՝ զգացմանց տէր անձինք, կզգան, կը խորհին, կը գործեն, ուրիշներու շահերն և զգացմունքն ալ նկատողութեան առնելով, կըզգան թէ մէն մի անհատ իրաւունք ունի հաւասարապէս մասկացնելու ամեն տեսակ բարօրութեան։

Չէ՞ մի՞ որ անձնասիրութիւնն նախապատմական մարդուն յատկանիշն էր. նախապատմական մարդն իւր անձնական պիտոյից և ըղդացմանց հագեցում տալէ ուրիշ բան չէր կարող մտածել։ Խիստ ծանրը և աստիճանաբար ծնան և զարգացան աչն՝ և, բարոյական և մարդասիրական զգացմունք։

Մարդկային ընտանիքին մտաւորական այս յեղաշրջման մէկ համառօտութիւնն է որ կը տեսնեմք անհատին մտաւորական յեղաշրջման մէջ։ Փոքրիկ մանուկն իւր կենաց առաջին ամիսներէն սկսեալ կատարեալ անտարբերութիւն ցոյց կուտայ այն ամեն բաներուն, որք չունին իւր անձին ոևէ կերպով հաճոյք պատճառելու հանգամանք և բոլոր գործերուն մէջ յայտնապէս կը տեսնուին չարագործական տրամադրութիւնք, հաճոյք կզգայ կենդանիները չարչարել և իրերը խորտակել երբէ փոքր ընկերները հարուածելէ։ Մանր և աստիճանաբար կրնան միայն այլակերպիլ իւր մանկական այս տրամադրութիւնքն և այս ալ բնականաբար իւր պատկանած ցեղին, դտնուած միջավայրին և ընդունած դաստիարակութեան համեմատ։

Բայց սա կէտը ուշադրութեան արժանի է որ, կան տղայք ալ որ իւրեանց մտաւորական այս յեղաշրջումն փոխանակ կանոնաւորապէս աւարտել և կատարելութեան հասնելու, կամ՝ անհատական անընդունակութեամբ և կամ ժառանգական ոևէ պատճառներով, ամբողջովին և կամ չափով մը անշարժ կը մնան իւրեանց այս մանկական անզգայնութեան, անտարբերութեան, ինքնաշլաշութեան և չարագործական տրամադրութեանց մէջ. և կարելի է կը վերադառնան մինչեւ իսկ նախապատմական մարդուն վայրենական վիճակին։ Ճշդիւ այս կարգի անձանց կը պատկանին ոճրագործներուն մեծագոյն մասն։

Իրաւ է որ անհատք՝ բարոյական զգացմամբ չեն հաւասարապէս օժտեալ, իրաւ է որ ընկերութիւնը կը շարունակէ հանդուրժել կարգ մը ինքնասէր, ինքնապաշտ և առանց հանրութեան օգտակար ըլլալու այլև այլ միջոցներով ահագին հարստութիւններ դիզող անձանց, բայց կը պարտի ինքզինք պաշտպանել պէտք եղած միջոցներով՝ այն արարածներուն դէմ որք մտաւորական անկատարութեամբ կը հաւասարին կատարելապէս կատաղի գազաններու։

Ճշմարիտ և ի բնէ ոճրագործներու ուղեղն ճիշտ գազաններու ուղեղի նման անկատար և թերի է։

Թէև անուամբ մարդ են այսպիսիք, բայց մտօք կենդանի. կատաղի հակառակորդներ բարոյական զգացմանց, ընկերական օրինաց, կիրքերով այլանդակ, հաւասարակշռութենէ զուրկ և անձնապաշտ, մի՛շտ պատրաստ, մի՛շտ տրամադիր են ահարկու ոճիրներ գործելու և այս ալ կատարեալ պաղ արեամբ։

ՏՕՔԹ. ՁԷԼԱԼԵԱՆ
(Շարունակելի)

ԷՆԴԱՐԷՏԻՆ ՄԷԲՈՎՈՒՊ

...Խմբագիր,

Ցնա՛ այսօր կուղարկեմ ձեր ազատաբան լրագրոյն մի քանի տողերով մի նամակ, որ աղնիւ ընթերցողաց առաջ պիտի պարզէ Դպրատիոյ՝ ի Սուրբ Աստուածածնայ վանս կատարուած Յիսուսի-Քրիստոսի Ս. Մանդեան և Մկրտութեան հանդէսն, յուսալով որ առաջս կը բարեհաճիք շնորհել Ձեր լրագրոյն սիւնակաց մէն։ Որով շնորհապարտ կացուցանէք զմեզ։

Արդարև մինչև ցարդ լրագրաց մէջ կարդացուած է տեղիս՝ Գաղատիոյ թէ՛ բարոյական և թէ՛ քաղաքական վիճակաց վրայ դրուած տեսակ տեսակ գրութիւններ, նոյնպէս նաև Ս. Աստուածածնայ անուան նուիրեալ վանքի վրայ, որ մեք ևս փափաքելով համառօտիւ ծանօթութիւն տալ յիշեալ վանքի անցեալ և ներկայ վիճակաց վրայ մեր ազգայնոց, որ արդէն յուսադէմ է և որ դայս նրկարագրութիւն կարդացող մի Հայ անհատ որ ունի զգացումն Հայու անշուշտ ի գութ շարժի և մանաւանդ ազգային իշխանութիւնն՝ թէպէտ մեր բուն նպատակն էր յայտ առնել Տեառն մերոյ Ս. Մընդեան հանդէսն։

Ինչպէս կը յիշեն օտար քաղաքացիք որք երբեմն ասա կը բնակէին, գրեթէ թուականէս տասն և հինգ տարի առաջ այս վանքի վիճակն էր ամենայն կերպիւ գերազանցեալ քան զմիւս բոլոր վանքեր որք են ի փոքր Ասիոյ, որովհետև այն ժամանակի թէ Առաջնորդք և թէ՛ ժողովուրդք կը հետևէին իւրեանց մեծաւորաց հրամանաց, այսու հանդերձ զայս ասելով՝ ասել չեմ ուզեր թէ այժմեանք չեն հետեւիր, չէ՛ քաւ, սակայն՝ ի վերջոյ որ հսկէին Դպրատիոյ ժողովրդեան վրայ հեռացաւ տեղէս՝ հրամանաւ Պատրիարքաբանի. ո՛հ, չեմ ուզեր երկարելզի անցուկն մոռացօն լինի, և յետ երթալոյ նորա, վանքս և ժողովուրդ կառավարուեր ու ինամ ուեր անուամբ Տեղապահութեան և տեղիս ազգայիններէ, զոր այսպէս մի քանի տարիներ շարունակուելէ վերջ, Պատրիարքարանն ընտրելով ուղարկեց հոգելոյս Կարապետ Մ. Վարդ. Բագրատունին, որոյ ճակատագիրը լրացած լինելով մահուան ճարակ գնաց յամի 1888 մայիս 23 թուականին, ի սուգ անմխիթար ենթարկելով իւր ժողովուրդք և ազգականք։

Ներկայն որ է նորոգումն յիշեալ վանքի Առաջնորդարանիս թաղին որ բոլորովին քայքայեալ վիճակի մէջ էր և նոյն իսկ քայքայեալ։ Ի վաղուց վախճանեալ Կարապետ վարդապետի ժամանակ սկսուած էր այս նորոգութեան հովանաւորութեամբ և ջանիւք վենօրէից խորհրդոյ և որ նոյն իսկ հաճեցաւ այցելելով կառուցանել տալ այնպիսի վայել ձևով որ պիտի շլացնէր աչս հայոցաց և գրեթէ չպիտի գըտնուէր այնպիսի մի չէն ի քաղաքի ոչ թէ միայն պաճուճանաց այլ ի մասին վայելուչ ձևոյն, եթէ չարունակուելով աւարտէր դայս նորոգութիւն որ մի միայն այժմ առաջնորդարանն չքեղապէս և այլ մի քանի սենեակներ լրացած են, հանդերձ այսու դարձեալ կ'ակընկալեմք զի այս վանք կըվայելէ իւր նախկին բարօրութիւնն երբ ժողովուրդն քան զառաւել համաձայնելով աշխատի սա և երբ Աստուածընտիր Պատրիարքն ևս գթալով սորա վրայ ճգնի յարմար ճարերը ի գործ դնել։

Ուստի դայս գործ յանձնեմքնախ վերին Ամենակարող Աստուծոյ և ապա Սրբազան Պատրիարք հօր։

Արդ այս առաջին քայլիս համար վանքի անցեալ և ներկայ վիճակաց վրայ այսչափ գրութիւն բաւ համարելով, ահաւասիկ ձեռնամուխ լինիմ բուն նպատակի իմոյ որ է՝ հանդէս ծնունդեան և մկրտութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Արդէն ժողովրդեան ամենուն ծանուցուած էր ժամը 5ին ի Ս. վանքս կատարուելիք հանդիսին ըսկըսուիլն, ուստի յետ աւարտելոյ դիշերուան ժամերգութիւնն ի քաղաք, հաղարաւոր մարդիկ կընթանային դէպ ի Ս. վանք անդ կատարելու նաև իւրեանց ուխտ ամենայն հնազանդութեամբ, խոնարհութեամբ, պարկեշտութեամբ և կոր ի գլուխս, իբր թէ կերթան Յովհաննէս Մկրտիչէ մկրտուելու և ի մեղայ փրկելու։ Եւ որովհետև կընթանային աճապարանօք հասնելու իւրեանց ի կէտ նպատակին վերջապէս հասան անդ և դեռ արարողութիւնն չէր սկսուած, ուստի սրահին մէջ մի քիչ անհամբեր սպասելէ վերջ արարողութիւնն ըսկըսաւ, այսու հանդերձ տակաւին ժողովուրդը առ առաւելս հաճախէր հանդերձ շնորհիւ կառավարութեան կողմէ խրկուած ոստիկաններով և զօրապետներով։ Ահա՛ ի՛նչ կը տեսնես Առաջնորդական Տեղապահ Գեր. Սահակ վարդապետ Համալեան շքեղապէս զգեստաւորեալ և տասն զոյգ դպիրներէ շրջապատեալ «Խորհուրդ խորին» զուարթական կերպիւ երգուելով էջ Առաջնորդարանի վերնայարկէն խաչ և գաւազան ի ձեռին, մի զոյգ սարկաւագ առաջին օրհնելով համայն ժողովուրդը և խաչակնքելով ու հեռզհետէ այսպէս շարունակելով մտաւ Եկեղեցւոյ մէջ։ Եւ անդ յետ մատուցանելոյ փառաւորապէս ըղխորհրդալի Սուրբ Պատարագն, շուտ ընդ փոյթ ժողովրդեան ամենքն ելնելով ի սրահ՝ անդ կեցան անհամբեր սպասելով դպրաց սարկաւագաց, Գեր. Տեղապահի և ընդ հովանեաւ Աղաւնոյն գալըստեանն, որք արժանանալով իւրեանց ըղձոյ, սկսան յառաջանալ հանդերձ հոգեւորական դասու երգեցողութեամբ դէպ ի դետեղը շրջապատեալ քառակուսաձեւ շարեալ դպիրներէ, ոստիկաններէ, զօրապետներէ և համայն ժողովրդենէ։

Ցիրաւի այն տեսարանն գրեթէ աննկարագրելի է, զի արդեօք քանի՞ զարդ համարի մի քանի տողներէ բաղկացեալ Դպրատիոյ Հայ ժողովրդեան՝ այսչափ խուռն բազմութիւն, մանաւանդ զի բազմութիւնն կազմեալ Օսմանեան, Յոյն և Պապական... ժողովրդէ, նոյն իսկ կառավարութեան պաշտօնատեր երեւելի անձնաւորութիւններէ, արդ այս գրութեամբ շարունակելով յառաջացումը հասաւ ի գետեղը և հանգեաւ ի վերայ տախտակամած կայարանի, զոր հաստատեալ էր ի վերայ ջրոյ, և յետ կատարելոյ անդ հոգեւորական երգասացութիւնքն, ահա Տեղապահն կսկսի քարոզի գեղգեղեալ ձայնիւ որ հեռուեալ իմաստ պարունակէր՝ օրհնելով Վեհափառ Ղազի Սուլթան-Ապտ-Իւլ Համիտ Բ. Կայսրն մեր, վասն Ն. Վեհափառութեան հայցէ յերկնից երկար կեանք լի ուրախութեամբ, կարողութիւն և իւր թշնամեաց պարտութիւն, նոյնպէս նաև օրհնելով և գովաբանելով այն ամեն բարձրապաշտօն անձինս որք են ընդ հովանեաւ Օգոստ. կայսեր, ի մէջ բերելով նոցա առատաձեռնտուութիւնն և բարեգործութիւնն թէ՛ ի Մայրաքաղաքս և թէ՛ ի Կուսակալութիւնս և այս շարունակութեամբ վերջացնելով զիւր քարոզ, սկսաւ Մկրտութեան հանդիսին երգելով «Առաքելոյ Աղաւնոյ» և այլ հոգեւորական երգեցողութիւն յերգել նաև Միւռոնթափը, որ յայնժամ այնչափ խուռն բազմութեան աչեր ի՛նա հայէին ակնապիշ. և երբ անմիջապէս կաթեց ի Ջուր գրեթէ այնչափ բազմութիւն անկան ի Ջուր վասն ընդելոյ օրհնեալ Ջրէ, և յուսկ ուրեմն ի գըլուխս հանելով զայս Սրբազան արարողութիւն, սկսաւ վերադիչեալ կարդադրութեամբ ալ այս անգամ յառաջանալ դէպ ի վանք երգուելով ի դպրաց մանրանչիչ և ազդարար երգեր. և ապա երբ մերձեցաւ վանքի եկեղեցւոյ դրան դառնալով ժողովրդեան օրհնեց միւս ևս անգամ զժողովուրդ ու խաչակընքելով ինքեց զայս հանդէս հանդերձ նաև ասելով «Օրհնեալ եղեր՝ ո՛ւբ»։ ամէն։

ՀԱՅ ՄԻ ՀԱՆԴԻՍԱՏՍ

14 Յունվ. 1889
Դպրատիոյ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ուսումնական խորհուրդ տիւն, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր հաղորդութիւնին ոիւասէթի վէ Մեծ. Տօքթ. Թիրեաքեան էֆէնտինին Ատենապետութիւնու թահթընտա պիլ իհթիմա՝ աթի իւզրիքը գարարլարը վէրմիշ տիր։

1. Տիոմաւոր թէրճէմէսինին թէֆթիշ գոմիսիոնու ազասընտան իզղէթլու Մոսուլեան Յարութիւն էֆէնտի քէնտի բաբօրթօսունու վէրմիշ վէ ֆազաթ Մէճլիս գարար վիրմէք իչին, գոմիսիոնը մէգքիւր ազասընտան Վսեմ. Տ. Եուսուֆեան էֆէնտինին բաբօրթօսունա պէքլէմէկէ լիւզումլիէորմիւշ տիր։

2. Գոմիսիոնը մէգքիւր ազասընտան Վսեմ. Տատեան Վահրամ պէյ խթիֆա իթմիշ վէ միւմիլէյհին եէրինէ Մեծ. Մելիքեան եղնազար էֆ. աղա ինթիխապ օլունմուշ տուր։

3. Նարբլ քի մալիւմ տիր, մէքթէպլէրիմիզին սէնէ պաշրը մայիս ամբնտան իթիբար օլընմասը պունտան ադամէ Ուսումնական խորհուրդ թարաֆընտան գարարլաշմըրըլմըշ օլուզունտան, պունտան պէօյլէ մէքթէպլէրիմիզին սէնէվի իմթիհանլարընին մեծ-պահքտա պաշլանըլմասը իչին, Հոգաբարձութիւնլարա իմթիար, վէ Բէրլէրինէ ձրքէնէրինէ զէյլ օլմագ իւզրէ մէքթէպլէրիմիզ Տեսուչլարընա, վէ պաղը խուսուսլարա այիտ նօգթալարընն թաատիլի, -քի մէգքիւր խորհուրդ թարաֆընտան լուզում կէօրիւլմիւշ վէ Բաղաքական ժողովումուղ թարաֆընտան զապուլ վէ թաստիգ օլունմուշ տրր- անլէրին իճրասը զըմնընտա քէպա մէքթէպլէրիմիզ Հոգաբարձութիւնլարընա իմպար օլընմըշ տրր։

4. Նշան Թորոսեան էֆէնտինին թիւրքճէ լիսան իչին գալէմէ ալմըշ օլտուղու «Գործնական Ընթացք» նամ քիթապը պիլդապուլ, նէշր վէ մէքթէպլէրիմիզտէ գուլլանըլմասընա գարար վէրմիշ տիր։

5. Ղազէթամըզ մուհարրիրլէրինտէն Դափամաճեան Մինաս էֆէնտինին թէէլիֆքէրաէսի օլան վէ Մէարիֆ նէզարէթինտէն թաստիգ օլունան «Համառօտ Հայոց Պատմութիւն» նամ միֆիտ քիթապին մէքթէպլէրիմիզտէ գուլլանըլմասընա գարար վէրիլմիշ տիր։

6. Դարեդին Տ. Արիստակէսեան վէ Միհրան էֆէնտիլէրէ «Ուսուցչական վկայագիր» վէրիլմիշ տիր։

7. Ցիտղոսլար, եանի իւնվան գոմիսիոնու քէնտի բաբօրթօսունու մէճլիսէ թագտիմ իթմիշ վէ Խորհուրդ պիլ դապուլ, ղազէթալար վասրթասը իլէ նէշր օլունմասընա գարար վէրմիշ տիր։

Սէր մէյմարը Բաղիշահի Աթուֆէթլու Պալեան Սարգիս պէյ, Ազարէկեան Սաատէթլու Սարգիս, Թաշճեան Իզզէթլու Սարգիս վէ Ագնուամեծար Կիւլպէնկղատէ Սարգիս էֆէնտիլէր հաղարաթընընա պու կիւն իսմէրի կիւնիւ օլտուղունտան, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր հաղրէթլէրի, թէպրիքի հավի քէնտի գարթարը վիգիթլէրինի միւշար վէ միւմանլէյհիմ հաղարաթընա թագտիմ իմմէսինի, Բաթրիգ վէքիլի Իւթիւճեան Դեր. Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետէ էմր իթմիշ օլտուղունտան, մումանիէյհ Դեր. Դէորգ վարդապետ իշտու մէմուրիյէթի եարընի իֆա իտէճէք տիր։

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՄԱԿ

ԸՆԴ ՀՈՎ. ԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՎԱԾԵՄ· ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԲԱՑԱՑԻ

Ի ՆՊԱՍՏ

ԱԶԳԱՆՈՒԷՐ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ի ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ԲԵՐԱՑԻ

Այս գիշեր

ԱՆԴԱՄԲ ԿԱՐԳԱԴԻՐ ՅԱՆՁՆԱԽՄԲԻ

Տեարք

Յ. էֆէնտի Նորատունկեան, Ատենապետ· Գ. էֆէնտի Շամտանճեան, Քարտուղար· Ն. էֆէնտի Ներսէսեան, Գանձապահ· Ասպետ Ա. Խ. Զունդ, Լ. պէյ Բարազեան, Տ. էֆէնտի Եուսուֆեան, Ն. էֆէնտի Բաբազեան, Պ. էֆէնտի Պէրպէրեան։

ԱՆԴԱՄԲ ՅԱՆՁՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տիկնայք

Ապրօ Աղաւնի, Երկանեան Վարդուհի, Լսաեան Վերգինէ, Թաշճեան Նեքտար, Ինճէեան Պէագրիս, Հալաճեան Թագուհի, Մամիկոնեան Տիրուհի, Նէվրուզ Երանուհի, Նորատունկեան Մաքրուհի, Ներսէսեան Նարթիկ, Շամտանճեան Պէագրիս, Պիլլուռեան Մարիամ, Զունդ Ն. Ասպետուհի, Տավուտեան Մաննիկ, Տատեան Տ. Տիրուհի, Փորթուգալ Քարալին, Սրվանեան Սօֆի, Օր. Զօնչէկիւլ Նոյեմի վէ Օր. Միւհէնտիսեան Մարի։

Տեարք

Ազարէկեան Սարգիս էֆէնտի, Եէնի տիւնեա Տիմիդրաքի էֆէնտի, Լսաեան Յովհաննէս էֆէնտի, Իզզէթ պէյ (պիրինճի մահքէմէի թիճարէթ ըէեիսի), Իպրահիմ պէյ (խարիճիեէ նէզարէթի թէշրիֆաթճըսը), Լըմուան Լ. (Քրէտի Լիսնէ պանգասը տիրէքթօրու), Մ. Լէվի Ռօպէռ, Խումարեան Կարապետ էֆէնտի (տիվանը թէմիզ ազասը), Հալաճեան Բարսեղ էֆէնտի, Ղալիպ պէյ (խարիճիեէ տասվի միւտիրի), Մաքսուտ Սիմոն պէյ, Մազհար պէյ (Բաթէնթ մէճլիսի ըէեիսի), Մամիկոնեան Միքայէլ էֆէնտի (Պապը Սէրասքէրի թահրիրաթը էճնէպիեէ միւտիրի), Նաում էֆէնտի (Խարիճիեէ թահրիրաթը էճնէպիեէ միւտիրի), Նուրեան էֆէնտի Շուրայի տէվլէթ ազասը), Ռունճեան Աբիկ էֆէնտի, Զայեան Իլիաս էֆէնտի (Խարիճիեէ միւսթէշար մուավինի), Հ. Սամանճի Գէորգ էֆէնտի, Տատեան Տիրան պէյ, Փորթուգալ Միքայէլ էֆէնտի (Զիրաաթ պանգասը տիրէքթօրու), Գուլումճեան Պետրոս էֆէնտի (Օրման վէ մատէն միւտիրի), Օսման Խաչիկ էֆէնտի (Խարիճիեէ նէզարէթի թէլէգրաֆ միւտիրի)։

ԹԷԼԵԳՐԱՖ

Բարիզ 13 փետր.

Սանճագ սանճագ ինթիխապ ուսուլունա տաեիր գանուն լաեիհասը մէճլիսի ռեանտէ գապուլ օլունմուշ տուր։

Բէչթա 13 փետր.

Ավսթրիա իմբէրաթօր վէ իմբէրաթօրիցասը վէ քէրիմէլերի թարիխատէն 2 կիւն եվվել Բէչթաեա ազիմէթ իթմիշլէր տիր։

Իմբէրաթօր Ֆրանսուա-Ժոզէֆ, պու կիւն, մէպուսան վէ աեան մէճլիսլերի իլէ տաեիրէյի պէլէտիեէ թարաֆընտան ինթիխապ վէ իրսալ օլունան հէյեէթի մէպուսէեի գապուլ իթմիշ տիր։ Բէչթատա պիր միւտտէթ իգամէթինտէ պիր կէօնա մուխիլլի ասաեիշ հարէքէթ վուգու պուլմաեաճաղը վէ մէճլիսի մէպուսանըն հիքիմէթ թարաֆընտան ասրզ օլունան գանուն լաեիհալարընը գապուլիտէճէկի իւմիտինի պէեան իթմիշ տիր։

Բարիզ 13 փետր.

Աֆղանիսթան հագդընտա տէվերան իտէն էնտիշէլի ռիվաեաթա նէ Լօնտրա վէ նէտ Բէթէրսպուրգ մէհաֆիլի սիեասիէսինճէ, հիչ պիր կէօնա էհէմմիյէթ վէրիլմէօր։

Բարիզ 14 փետր.

Մէճլիսի մէպուսան, գանունը էասինին թաատիլինէ տաեիր հէյեէթի վիւքէլա թարաֆընտան արզ օլունան լաեիհա միւզաքէրէսինին պիլա միւտտէթ թէէխիրինէ էքսէրիեէթի արա իլէ գարար վիրիմիշ օլմասընա մէպնի, Մ. Ֆլօկէ գապինէսի իսթիֆա իթմիշ տիր։

Եէնի հէյեէթի վիւքէլանընն թէշքիլինէ տէկին մէճլիսի մէպուսանընն միւզաքէրաթը բազար երթէսի կիւնիւնէ պրագրըմըշ տրր։

Բարիզ 14 փետր.

Ճիւմհուրիեէթ ըէեիսի Մ. Գարնո, մէպուսան վէ աեան մէճլիսլերինին բուէսասը իլէ իսթիշարէ իթմիշ տիր։ Հէյեէթի վիւքէլանընն թէշքիլի մէմուրիեէթինի հէնուզ քիմսէեէ իհալէ իթմէմիշ տիր։

Վիէննա 14 փետր.

Ռուսիա վէլիի ահտը կրան տիւգ Նիգօլա Ալէքսանտրօվիչին Հէս Տարմշթատ կրանտիւգասը 4ինճի Լուինին քիչիւք քէրիմէսի ըրէնսէս Ալիս իլէ նամզէտլիկի խապէրի թէհագուգ իթմիշ տիր։

Լօնտրա 14 փետր.

Ինկիլթէրա պանգասընն կէչէն հաֆթաեա նիսպէթլէ, պու հաֆթալըդ միւվաղէնէ ճէմվէլի տիր։

Թահսիլաթը նագտիէ նօգտանը 242000 ինկ. լիրասը

Իհթիեաթ պանգնոթ ֆազլասը 766000 ինկ. լիրասը

Զանթատա մահֆուզ թահվիլաթ ֆազլասը 94000 ինկ. լիրասը

Թէհահիւտաթա գարշը իհթիեաթ սէրմաեէսի 100 տէ 44 7/8 նիսպէթինտէ տիր։

ԳԱՑՍԷՐԻՑԵԷՏԻ

Քիւրթախանի պիր սիրզաթ

Միւէլլիֆ,

Մէմլէքէթիմիզ պուլունան Դայսէրլիյէտէ, իւչ այտան պէրու պաղը սիրզաթ վուգու պուլմադտա իտի. չէնտ հաֆթա եվվել, Խոթանպօլթիւճճաքը միւթէպէրանընտան թէլլի օղլու Արանուշ էֆէնտինին ապրապարընտան պիր զաթըն խանէսինէ, 3-5 նէֆէր բիւրսիլահ հայտուտլար տիւխուլ իտիպ, պիր չօգթէհտիալէրլէ, ճէպրէն, խայլի էշեա սիրզաթ խլէեէրէք, ֆիրար էթմիշլեր տիր։

Պունու միւթէադրպէն, շու ան կիւնէրտէ, տահա տէհշէթլու վէ նատիր իւլ էմմալ պիր սիրզաթ, էհալիյի մէմլէքէթի տերէճէյի նիհաեէտէ խէվֆ ու էնտիշէեէ տիւշար խլէմիշ տիր։

Շէօյլէ քի, Դայսէրլիյէմիզ միւթէպէրանընտան, վէ հիւսնի ախլէագբլա ամմէնին թէվէճճիւհինի ճէլալ խլէմիշ օլան հաճի Յարութիւն աղա Սաղըրեանըն խանէսինէ, յունվարըն 19 ունճու կիճէ, սաաթ 8 բատտէլէրինտէ, խանէ խալգը ույգուտա իքէն, 6 նէֆէր եիւզլէրի գարալը վէ բիւրսիլահ հայտուտլար, էլլէրինտէ ըշբգ օլարագ, սօգագ գաբուսունու քիսսիւքլեր իլէ աչբպ, հավլիեէ կիրմիշլեր, վէ պու վագաատան հասըլ օլան շամաթա, էվ սահիպի հաճի Յարութիւն աղաեր ուեանարընը, վէ մերգում, հէման գալգբպ նէ խուսկինի անլամագ իւզրէ իքէն, հավլիտէ պուլունան ալթը նէֆէր սարիգլեր, էլլերինտէ սապանճա վէ պուչագլար իլէ իչէրուեէ գօշուշուպ, իքիսի, զէվճ վէ զէվճեեէ պիր սէս չըգարմամալարը իչին, սիլահլարըլա, պիր սուրէթի վահշիեանէտէ թէհտիտ իլլեեէրէք, տիկեր 4նէֆէր տախի, կերէք իւզէրլերինտէ վէ կէրէք մահէլլի մախսուսէտէ, հէր նէ գատար ալթունա վէ թէզեեիաթա տայիր միճէվհերաթ վար իսէ, քեաֆֆէսինի զատպ խլէմիշլեր տիր։ Պու հէնկեամտէ, չօգլար, գօրգուլարընտան ֆէրեատա պաշլամըշլար իսէտէ, քէզալիք ճանվերճէ թէհտիտ կէօրմէլերինտէ, սիւքիւթէ մէճպուր օլմուշլար տրր։ Պէօյլէճէ սարիգլեր, 400 լիրա գըյմէթինտէ օլան ալթուն վէ միճէվհերաթը զասպ իլէ, ֆիրարէ մուվաֆֆագ օլմուշլար տրր։ Շու հալտէ, խանէ խալգընը, պէօյլէ պիր մէհմուլին զայրի վագասի տէհշէթֆէրմանէն նէ տերէճէ միւթէէսսիր օլտուգլարը, թարիֆտէն միւսթաղնի տիր։ Համա օլսուն, շիմալիք սըհհէթճէ պիր քէտէր եօղ իսէտ, վագատան միւթէէսսիրէն, իլերուտէ, մուճիսլի քէտէր պիր նէթիճէսէն գօրգուլուեօր։

Սարիգլերին տերտէսթ օլունմասընա չալըշըլմադտա, վէ խայլիտէ շիւպհէլի էշխատ թէվգբվ օլունմուշ խսէտէ, հէնուզ պուլունամամըշ տրր, հէր հալտէ իւմիտի դավիմիզ վար տրր քի, պէօյլէ պիր ասրը մուտտէլաթ հասրը հաղրէթի Բաթիշահիտէ, պու կիպի խապասէթին ֆայիլլերինին տէրտէսթիյլէ, բէնչէյի ատալէթէ չարբրլարագ, ճէզայի սէզալարը վիրիլճէճէք տիր։ Պու խուսուս զաղէթայի միւթէպէրինիզ վասրթասըյլէ, մերճիինին նազարը տիգգաթ վէ մերհամէթի, խասսէթէն իսթիրհամ օլունմասը մաարուզ տրր։

Ֆոր դէ- Պոֆօրտա, վէ անտէն Ա. ռեոէէ իլէ Շուդէնեետէ, պու խուսուսա տայիր օգունան պէնտին թասհիհի արզու օլունուր։

* * *

24 Յունուար 1889

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

Դիոգենէս փիլիսոփային նշանաւոր գործքերն ու խօսքերը

Դիոգենէս ծնաւ Սինոպ քաղաքը Քրիստոսէ 414 տարի առաջ. իր հայրը սեղանաւոր էր ու հեղ մը սուտ ստակ շինելուն համար բռնուեցաւ բանտ դրուեցաւ, և որովհետև Դիոգենէս ալ ամբաստանուեցաւ՝ որ այս բանիս մէջ իր հօրը գործակից եղած է, անոր համար ինքն ալ հօրը հետ բանտ դնեց։ Հայրը բանտին մէջ մեռաւ, բայց Դիոգենէս միջոց մը գտնելով բանտէն փախաւ ու Հայրենիքէն ալ ելաւ Աթէնք գնաց։ Հոն Անտիսթենէս փիլիսոփային աշակերտ ըլլալ ուզեց։ բայց ասիկա զինքն ընդունել չէր ուզեր, տակաւին Դիոգենէս ուսում սորվելու բաղձանքէն տարտաւելով անոր ետևէն կիյնար՝ որ զինքն ընդունի։ Անտիսթենէս հեղ մը մտքը դրած ըլլալով՝ ամենևին աչքերտ մը չընդունիլ, Դիոգենէսին անդադար երթալ գալէն ձանձրանալով՝ օր մը գաւազանը վերցուց ու կուզէր անիկա ծեծով վռնտել։ Բայց Դիոգենէս ամենևին չյուսահատելով՝ գլուխը ծռեց ու ըսաւ անոր. «Զարկ՝ որչափ որ կուզես՝ զարկ, բայց դիտցիր որ ո՛չչափ ամուր գարնես ու սատիկ ծեծես՝ քեզմէ պիտի չհեռանամ՝ քանի որ դուն ընդունիս ու փիլիսոփայութիւն կրնաս սորվեցընել։ Ասյպիսի եռանդէն յաղթուելով Անտիսթենէս անիկա քովը առաւ ու իրեն աշակերտ ընդունաւ։

Դիոգենէս իր հայրենիքէն հեղ մը դուրս ելլելէն ու ամէն սատանաները կորսընցուցանելէն ետքը՝ չէ թէ միայն ապքաստութեամբ ապրիլ սկսաւ, հապա նաև ոտակ ուներնալու՝ կամ բան մը ստանալու երբէք չբաղձաց ու չաշխատեցաւ։ Հեղ մը միայն իր մէկ ծանօթին դրեց՝ որ իրեն ընակելու սենեակ մը պատրաստէ, ու երբ որ անիկա քիչ մը դանդաղեցաւ այս բանը կատարելու, Դիոգենէս ամենևին ընակութեան մ՚ալ կարօտ չըլլալու համար՝ մեծկակ տակառ մը գտաւ, ու անիկա իրեն ընակարան ըրաւ։ Իր հագուստը երկու վերարկու էր, որուն մէկը գիշերը անկողնի տեղ կը գործածէր։ Իր վրայ կը կրէր մախաղ կամ տոպրակ մը, գաւազան մը, ջրի աման մը ու հոպէ պոտ կամ կերակուրի աման մը։ Բայց օր մը ճամբան գտայած ատենը տեսաւ որ տղայ մը ափովը աղբիւրէն ջուր առեր կը խմէր. Ո՜Հ, ըսաւ Դիոգենէս, աս տղան իր սակաւապետութիւնովը իս դերազանցեց. աս ըսելով ջրի ամանը տոպրակէն հանեց նետեց։ Օր մ՚ալ տեսաւ աղջայ մը՝ որուն ձեռքի պնակը կոտրած ըլլալով կոր հոպի կեղեւին մէջ ոսպնաթանը լեցուց ու սկսաւ ուտել։ Դիոգենէս իր պոյսն այնտեղ կոտրեց՝ ըսելով. առանց ասոր ալ կրնամ կերակուր ուտել։ Հեղ մը տեսաւ մուկ մը՝ որ առանց բնակարանի բաց տեղ մը կը վազվզուէր, գիշերուան մութէն չէր վախնար, ու կերակուր պատրաստելու համար ամենևին հոգ չունէր, անով ինքն ալ իր ագքաստութեան վրայ մխիթարուելով ամէն մութմուքը մէկդի ձգեց։ Ասկից ի զատ ամէն նեղութեանց դիւրաւ վարժելու ու ցուրտէն եւ տաքէն վախ ու վնաս մը չունենալու համար՝ ամառը արեւէն սատիկ տաքցած աւազի մէջ կը կըմտնէր գէլտորը, իսկ ձմեռը ձիւնով ծածկած արձաններու կը փաթթուէր երկայն ատեն կը կենար։

Երկայն ատեն Աթէնք մնալէն ետքը՝ հեղ մը երբոր Նաւով Եգինա կղզին կերթար, ծովահէններէն բռնուեցաւ ու կրետէ կղզին տարուեցաւ, հոն իրրև գերի պիտ՚ որ վաճառուէր։ Մանեսիկը (Ռեւլեա) զինքը ծախելու հանելէն առաջ հարցուց իրեն՝ թէ ի՞նչ գիտես, ի՞նչ գործք կրնաս ընել. ան ալ պատասխանեց՝ թէ մարդկան իշխել գիտեմ։ Եաքը մատովը ցոյց մը քաշուր հագուած մարդ մը, որ նոյն վայրկեանին հանկիլ կանգնէր ու կորնթացի մըն էր. ու ըսաւ մանեսիկին. «իս աս մարդուն ծախէ՝, ինչու որ անիկա ազատ կամ իշխողի մը կը կարօտի»։ Ի. բաց ընէնէ նոյն կորնթացին՝ որուն անունն էր Քսենիադէս՝ գնեց աս զարմանալի մարդը ու տարաւ կորընթոս, և իր զաւակներուն վարժապետ գնելէն ի զատ՝ բոլոր տունին վրայ ալ վերակացու ըրաւ։ Դիոգենէս այնպէս վարուեցաւ աստան մէջ ու իր տիրոջը տղաքն ամենակ աղեկ կրթեց՝ որ Քսենիադէս ամէն կերպով գոհ ըլլալով՝ կրսէր. «Տանս մէջ բարի հոգի մը մնաւ»։ Իր տղաքն ալ իրենց վարժապետին վրայ անանկ սէր մը ստացան՝ որ մինչև իր մահուան ատենը ինքն երեսէ չձգեցին, որոնց քովը նաև խոր ծերութեան հասած մեռաւ։

(Շարունակելի)

ՍԱՐՍԱՓԻՑԵԼԻ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Փետրվար 5

Խսհ. Ռամ. տիւն ագ. գբ. Գ. Բ	17-11
» » » էն եիւքսէք	17-12
» » » էն աշաղը	17-10
Գու սապահ աչքլարը	17-12
Իսթիգ. տաթիլի տիւն գաբ Գ. Բ.	41-38
» » էն եիւքսէք	42-03
» » էն աշաղը	41-36
» » աչքլարը	42-05
Մբսբը միւթահհիւտ գաբ.	–
Գու սապահ աչքլարը	–
Սէրի Ա. Գ. Բ.	28-20
» Բ.	16-20
» Գ.	17-12
Բումէի չըմէնտֆէրի	48-37½
Ագճէ Քայիզի	7-
Բաբօր, ղուրուշ	–
Հէվալէսիզ »	5-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ Գ. Բ.	9-
Իսթանպօլ պանգասը	7-25
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-20
Թրամվայ	4-92½

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղուրուշտան	Ղբ. Փբ.
Պէեազ Սէճիտիյէ Քարգը	108-26
Մէթալիք »	103-
Պէշլիք »	103-30
Ալթընըզ »	103-20
Ինկիլիզ լիրասը	111-
Ֆրանսըզ լիրասը	88-
Բօլ	91-
Գրիմից ալթունու	51-10
Գարպօն գայմէսի	8-46

ԹԱՍՖԻՑԵԼ

	Ղբ. Փբ.
Իրի	9-20
Ուֆագ	10-20

ԻԼԱՆ

Սապրգ Մամուլուն սահիպ իմթիեազը Այվազեան էֆէնտի, Դալաթատա Բէնչէնալիէ-Պազարընտա, իրսի խանընտա պիր մաղազա քիչատիլի, նէֆիս զէյթունեազը, վէ լեզիզ շարապ, վէ մաստիգա վէ էն ալա ճինսէնտէ սապուն, վէ քէզալիք էնվայի նէֆիս գօնեազլար, վէ հաթթա ժօրժ Սալամոն գօնեազը տախի կէթիրթիմէքտէ պուլունտուղունտան, մէմնուն օլմալարընը արզու իտէն զաթլարըն թէչրիֆլերի իմթիար վէ տավէթ օլունուր։

Պոչա ատասընտան պիր սէնէլիքտէն երիիրմի սէնէլիկէ գատար էսկի շարապլար իլէ, Գըպրըսըն տախի Գումանտարիա թէմիեէ օլունան շարապլարը պուլունտուղունտան, լիւզումու պուլունան զաթլարըն մալիւմաթը օլմագ իւզրէ, իլան օլունուր։

ՏՕՔԹՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Մասնաւոր դարման

Դաղղիական ախտից, եւ ծնընդական գործարանաց։

Կալաթա, կամուրջին գլուխը, Թիւ 5։